

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000035

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Продан Вікторія Іванівна

2. Viktoriia I. Prodan

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 16-02-2024

Спеціальність за освітою: право

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 61.051.121

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.15, 10.15.15.13, 10.15.01

Тема дисертації:

1. Конституційно-правове регулювання права на освіту: вітчизняний досвід та зарубіжна практика.
2. Constitutional and legal regulation of the right to education: domestic experience and foreign practice.

Реферат:

1. У дисертаційному дослідженні наведено теоретичне узагальнення та подано нове науково-обґрунтоване вирішення проблематики конституційно-правового регулювання освіти в умовах кризових ситуацій в Україні та зарубіжних державах. Встановлено, що термін «освіта» може бути застосований до первісних культур лише в значенні інкультурації, яка є процесом із передачі культури. Наведено авторське розуміння освіти як ціннісної парадигми, зокрема як процесу розвитку особистості, що передбачає навчання та виховання, містить в собі передачу знань, розвиток моральних цінностей, стимулювання креативності та самовираження, а також формування глибокого розуміння себе, суспільства та навколишнього середовища. Сформульовано розуміння дефініції «освіти як основоположного права», а саме як універсального та невід'ємного права кожної людини на здобуття знань, навичок та компетентностей, розвиток власної особистості у відповідності до індивідуальних потреб та можливостей у дусі доступної, якісної, справедливої

та рівної освіти на всіх ступенях з метою сприяння особистому, громадянському та державному розвитку, культурній різноманітності та соціальній інтеграції. Запропоновано під гарантіями права на освіту розуміти сукупність юридичних, соціальних та інституційних засобів і умов, які забезпечують реалізацію, захист та збереження права кожної особи на доступ до якісної освіти виключаючи будь які дискримінаційні прояви та перешкоди. Ці гарантії можуть включати нормативно-правові акти, програми, механізми фінансування, соціальні і культурні умови, які сприяють вільному і повному розвитку особистості через освіту.

Встановлено, що під кореляцією нормативно-правових гарантій та обмежень права на освіту слід розуміти взаємозв'язок та взаємодію між законодавчими та іншими правовими нормами, які забезпечують право на освіту, і нормами, які встановлюють обмеження або умови для здійснення цього права. Диференційовано обмеження у праві на освіту на наступні групи: 1) Обмеження-події; 2) Обмеження-дії; 3)

Обмеження-ситуації. У таблиці 1 проаналізовано наступні конституційні права на освіту у їх кореляції із нормативними гарантіями та обмеженнями, а саме: «загальний доступ до освіти», «обов'язковість початкової освіти», «недопущення дискримінації», «свобода обрання освітньої програми», «забезпечення якості освіти», «забезпечення освіти для людей з особливими потребами», «захист освіти від комерціалізації». Встановлено, що під терміном «вдосконалення освітньої політики» слід розуміти систематичний процес аналізу, розробки та впровадження стратегій, законодавчих актів і програм з метою покращення освітньої системи, забезпечення доступності, якості та різноманітності освітніх послуг, а також відповідності освіти потребам суспільства і ринку праці. Резюмовано, що кризові ситуації – це комплексні стани та обставини, що виникають внаслідок подій екстремального або надзвичайного характеру, становлять серйозну загрозу життю та здоров'ю, безпеці та добробуту, стабільності та функціонуванню суспільства та держави.

Запропоновано внесення змін до Закону України «Про освіту», а саме статті 6, увага якої присвячена «засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності». Запропоновано до включення вишами навчальної дисципліни «Освітнє право», чому, безперечно сприяють такі супроводжуючі фактори: підвищення правової грамотності; підготовка фахівців в галузі освіти; розвиток аналітичних навичок; можливості для дослідницької роботи; посилення рівня правознавства в суспільстві. Встановлено за доцільне внесення змін до Закону України «Про освіту», а саме, до частини 12 статті 1 додати примітку 1, яку викласти таким чином: 121 «Гендерна інклюзія» – активна практика та політика, спрямована на забезпечення рівних можливостей, прав та участі для жінок, чоловіків та осіб з іншими гендерними ідентичностями в усіх сферах освітнього процесу. За наслідками дисертаційного дослідження виведене авторське бачення дефініції «освіти як процесу», а саме – систематичної та цілеспрямованої передачі знань, навичок та умінь, спрямованих на всебічний розвиток людини на всіх рівнях її життя.

2. The dissertation research provides a theoretical generalization and presents a new scientifically based solution to the problem of constitutional and legal regulation of education in crisis situations in Ukraine and foreign countries. It has been established that the term «education» can be applied to primitive cultures only in the sense of inculturation, which is a process of cultural transmission. The author's understanding of education as a value paradigm, in particular as a process of personality development, which involves learning and upbringing, includes the transfer of knowledge, the development of moral values, the stimulation of creativity and self-expression, as well as the formation of a deep understanding of oneself, society and the environment. An understanding of the definition of «education as a fundamental right» has been formulated, namely as a universal and inalienable right of every person to acquire knowledge, skills and competences, to develop one's own personality in accordance with individual needs and opportunities in the spirit of accessible, high-quality, fair and equal education on at all levels in order to promote personal, civic and state development, cultural diversity and social integration. It is suggested that the guarantees of the right to education should be understood as a set of legal, social and institutional means and conditions that ensure the implementation, protection and preservation of the right of every person to access quality education, excluding any discriminatory manifestations and obstacles. These guarantees may include regulations, programs, funding mechanisms, social and cultural conditions that promote the free and full development of the individual through education. It has been established that the correlation of normative legal guarantees and limitations of the right to education should be understood as the relationship and interaction

between legislative and other legal norms that ensure the right to education, and norms that establish limitations or conditions for the exercise of this right. Restrictions on the right to education are differentiated into the following groups: 1) Restrictions – events; 2) Restrictions – actions; 3) Restrictions – situations. Table 1 analyzes the following constitutional rights to education in relation to regulatory guarantees and restrictions, as well as: «general access to education», «compulsory primary education», «non-discrimination», «freedom to choose an educational program», «ensure quality of education», «providing education for people with special needs», «protecting education from commercialization». It was established that the term «educational improvement» should be understood as a systematic analysis of the processes, development and policy implementation of strategies, legislative acts and programs for providing improvement of the educational system, ensuring the availability, quality and diversity of educational services, as well as meeting the educational needs of society and the labor market. It is summarized that crisis situations are complex states and circumstances arising as a result of events of an extreme or extraordinary nature, which pose a serious threat to life and health, security and well-being, stability and functioning of society and the state. Amendments to the Law of Ukraine «On Education» are proposed, namely Article 6, which focuses on «fundamentals of state policy in the field of education and principles of educational activity». The expediency of making changes to scientific programs, primarily historical ones, is foreseen, with the aim of preventing new military challenges in the future and raising a tolerant, peaceful society without war. It is proposed to include the educational discipline «Educational law» in higher education institutions, which is undoubtedly facilitated by the following accompanying factors: increase in legal literacy; training of specialists in the field of education; development of analytical skills; opportunities for research work; increasing the level of jurisprudence in society. It was decided to make appropriate amendments to the Law of Ukraine «On Education», namely, to add note 1 to Part 12 of Article 1, which should be set out as follows: 121 «Gender inclusion» is an active practice and policy aimed at ensuring equal opportunities, rights and participation for women, men and persons with other gender identities in all areas of the educational process. As a result of the dissertation research, the author's vision of the definition of «education as a process» was derived, namely, the systematic and purposeful transfer of knowledge, skills and abilities aimed at the comprehensive development of a person at all levels of his life.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U102624

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Продан В.І. Філософія сучасної освіти: сутність, зміст та спрямованість. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 77. Ч.1. С. 131-135.
- 2. Продан В.І. Освіта в умовах війни та надзвичайних ситуацій: досвід країн та перспективи для України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 78. Ч.1. С. 126-132.
- 3. Продан В.І. Парадигма гендерної інклюзії у праві на освіту: вітчизняний та міжнародний досвід. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 79. Ч.2. С. 356-362.
- 4. Prodan V. Evolution of education as a constitutional and legal paradigm: historical context and philosophical discourse. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. №5. С. 182-189.
- 5. Продан В.І. Конституційно-правове регулювання права на освіту: європейський дискурс. Закарпатські правові читання. Трансформація національних правових систем країн Центральної та Східної Європи в умовах сучасних викликів: матеріали XIV міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород,

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0119U102624

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Берч Вероніка Вікторівна

2. Veronika V. Berch

Кваліфікація: к.ю.н., доцент, 12.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3837-4724

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слїнько Дмитро Сергійович

2. Dmytro S. Slinko

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернописька Вікторія Зіновіївна

2. Viktoriia Chornopyska

Кваліфікація: д.ю.н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мочульська Марта Євгенівна

2. Marta Y. Mochulska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калинюк Степан Степанович

2. Stepan S. Kalyniuk

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Піфко Олександр Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Піфко Олександр Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна